

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1582/25
29.4.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Радмиле Радић и Иване Марковић Радојевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Звонко Лукић, адвокат из Београда, ул. Милоша Поцерца број 22, против туженог ЈП “Путеви Србије” Београд, Булевар краља Александра број 282, ради накнаде штете, вредност предмета спора 2.306.029,00 динара, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Основног суда у Мионици П 153/22 од 30.1.2025. године, исправљеној решењем Основног суда у Мионици П 153/22 од 24.2.2025. године, у седници већа одржаној дана 29.4.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Мионици П 153/22 од 30.1.2025. године, исправљена решењем Основног суда у Мионици П 153/22 од 24.2.2025. године, у ставу првом изреке у делу којим је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете за изгубљене приходе од пољопривредне производње на кат. парц. бр. ..., ... и ..., уписане у ЛН бр. ... КО ... у 2019, 2020, 2021. и 2022. години исплати укупан износ од 432.969,60 динара са законском затезном каматом почев од 30.1.2025. године па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом принудног извршења.

УКИДА СЕ пресуда Основног суда у Мионици П 153/22 од 30.1.2025. године, исправљена решењем Основног суда у Мионици П 153/22 од 24.2.2025. године, у преосталом делу става првог изреке којим је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете због трајне немогућности коришћења кат. парц. бр. ..., ... и ... уписане у ЛН бр. ... КО ..., исплати износ од 1.873.060,00 динара са законском затезном каматом почев од 30.01.2025. године, па до исплате, као и решење о трошковима поступка из става другог изреке и у том делу предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Побијаном пресудом, исправљеном решењем, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па се тужени обавезује да тужиоцу на име накнаде штете за изгубљене приходе од пољопривредне производње на кат. парц. бр. ..., ... и ..., уписане у ЛН бр. ... КО ... у 2019, 2020, 2021. и 2022. години исплати укупан износ од 432.969,60

динара са законском затезном каматом, почев од 30.1.2025. године, па до исплате, као и да тужиоцу на име накнаде штете због трајне немогућности коришћења кат.парц.бр..., ... и ... уписане у ЛН бр... КО ..., исплати износ од 1.873.060,00 динара са законском затезном каматом почев од 30.01.2025. године, па до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 516.285,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде, па до коначне исплате.

Против наведене пресуде тужени је благовремено изјавио жалбу, побијајући је у целости из свих законом прописаних разлога. Трошкове другостепеног поступка није тражио.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу овлашћења из члана 386 Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС" бр.72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23 др. закон), Апелациони суд је оценио да је жалба туженог делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности нити се жалбом основано указује на постојање неке друге битне повреде која је била или могла бити од утицаја на правилност ожалбене пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је власник кат.парц.бр..., ... и ... уписане у ЛН бр... КО ..., на којој је тужилац 2014. године посејао детелину луцерку, а пре почетка радова на изградњи аутопута. Тужени је приликом изградње аутопута пресекао приступни пут за предметне катастарске парцеле, као и природно отицање атмосферских вода, те се вода задржава на овим парцелама, на који начин је тужилац онемогућен у коришћењу предметне парцеле. Тужени није извршио враћање парцела у првобитно стање ни по завршетку радова, нити је обезбедио приступни пут до истих. Правноснажном пресудом овог суда П 328/17 од 12.10.2020. године, овде тужени је обавезан да овде тужиоцу на име накнаде штете због изгубљеног прихода са кат.парц.бр..., ... и ..., а за период од 2015. године, па закључно са 2018. годином, исплати укупан износ од 324.727,20 динара са припадајућом каматом. Из налаза и мишљења вештака геометра Предрага Ковачевића утврђено је да се спорне парцеле тужиоца воде као пољопривредно земљиште, ливада IV класе у површини од 0.57.15 ха, 0.05.54 ха и 0.01.74 ха, да су исте закоровљене и да се на кат.парц... и делу кат.парц.бр... (очигледном грешком наведено ...) налази бара, да је најближа парцела општинског пута ... КО ..., која је најмањом дужином удаљена 20 метара од парцеле тужиоца, али преко парцеле ..., која је у власништву трећег лица. Из налаза и мишљења вештака пољопривредне струке Драгана Јовановића утврђено је да је тужилац на предметним парцелама у ранијем периоду узгајао детелину луцерку, на површини од укупно 0.6443 ха, да је годишњи принос сена луцерке са истих 120 кг годишње по хектару, те да би одбитком од 30% на име трошкова, изгубљена добит за 4 године од 2019. па закључно са 2022. годином била 432.969,60 динара (1200 кг x 20,00 динара/кг x 4 године x 0,64433 ха – 30%). Вештак је мишљења да није могуће изградити приступну саобраћајницу која би водила до предметних катастарских парцела тужиоца. Вештак је утврдио тржишну вредност предметних парцела, а на основу стања истих пре изградње аутопута, локације, прилаза парцелама, као и величине парцела, те је утврдио да

тржишна вредност износи 250 евра по ару, односно да укупна тржишна вредност по ару износи 16.007,50 евра или по средњем курсу евра према динару НБС на дан вештачења од 117.011,04 динара за један евро, укупно 1.873.060,00 динара.

На овако утврђено чињенично стање првостепени суд је применио материјално право и то одредбе члана 185, 189 став 3, 190 Закона о облигационим односима, члана 58 Устава Републике Србије и члана 1 Протокола 1 Европске конвенције о људским правима и основним слободама, те оценио да је тужбени захтев основан.

У погледу дела тужбеног захтева који се односи на изгубљену добит за период од 2019. до 2022. године, првостепени суд је оценио да је тужиоцу нанета штета на тај начин што је радњама туженог на изградњи аутопута онемогућаван да се користи својим парцелама. Стога је првостепени суд обавезао туженог да тужиоцу исплати износ изгубљене добити, утврђен налазом и мишљењем вештака пољопривредне струке, у износу од 432.969,60 динара, са законском затезном каматом почев од 30.1.2025. године, као дана пресуђења, па до коначне исплате.

Првостепени суд је одлучивао о приговору недостатка пасивне легитимације, који је ценио као неоснован, имајући у виду да је тужени корисник експропријације предметног земљишта, као и то да је тужени инвеститор, имајући у виду да је тужени лице на чије име је издато више решења о одобрењу, односно одобрена је изградња предметног аутопута Е-763 Републици Србији – ЈП “Путеви Србије”, а што произлази из дописа Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре број 06-00-00766/2016-02 од 13.10.2016. године.

Правилан је став првостепеног суда да је захтев тужиоца да му тужени надокнади штету за изгубљене приходе од пољопривредне производње основан, али и из других разлога које овде наводи другостепени суд.

Неосновани су жалбени наводи туженог да приликом одлучивања није узета у обзир чињеница да ЈП “Путеви Србије” учествују у поступку експропријације као предлагач, а решењем се непокретности експропришу у корист Републике Србије. Ово стога што је тужилац свој захтев да му се исплати накнада (због изгубљене добити) није засновао на тврдњи да му је ово земљиште одузето у корист носиоца јавне својине (Републике Србије), а без ваљаног поступка експропријације, односно, не ради се у конкретном случају о тзв.фактичкој експропријацији као основу за исплату накнаде, већ тужилац тужбом тражи да му се наканди штета услед немогућности коришћења наведених катастарских парцела на начин на који су коришћене пре изградње, а која штета је настала услед изградње аутопута Е-763 и то деонице Лајковац-Љиг, чији је инвеститор овде тужени, а коју тужилац тврди да трпи у виду изгубљене добити.

Одредбом члана 8 Закона о јавним путевима (“Службени гласник РС”, бр.101/5, 123/07, 101/11, 93/12 и 104/13), који је важио у време изградње наведене деонице, прописано је да делатност управљања државним путевима обавља јавно предузеће које оснива Влада, у конкретном случају ЈП “Путеви Србије”.

Према цитираној законској одредби, тужени је инвеститор и корисник наведене деонице аутопута и обавља делатност управљања аутопутем на спорним парцелама, а у

смислу одредбе члана 7 став 1 истог закона и члана 4 Одлуке о оснивању јавног предузећа за управљање државним путевима (“Службени гласник РС” бр.115/05), ова делатност обухвата: коришћење јавног пута (организовање и контрола наплате накнаде за употребу јавног пута, вршење јавних овлашћења и слично); заштита јавног пута; вршење инвеститорске функције за изградњи и реконструкцији јавног пута; организовање и обављање стручних послова на изградњи, реконструкцији, одржавању и заштити јавног пута; уступање радова на одржавању јавног пута; организовање стручног надзора над изградњом, реконструкцијом, одржавањем и заштитом јавног пута; планирање и изградња, реконструкција, одржавање и заштита јавног пута; означавање јавног пута и вођење евиденције о јавним путевима и о саобраћајно-техничким подацима за те путеве.

Осим тога, према допису Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре број 012-00-00128/2022-02 од 5.5.2022. године, упућеног адвокату Звонку Лукићу, пуномоћнику овде туженог, а који се налази у списима предмета, произлази да је Јавно предузеће “Путеви Србије” било инвеститор на пројекту изградње аутопута “Милош Велики” на деоници Лајковац-Љиг. Стога су неосновани жалбени наводи у којима тужени и даље оспорава своју пасивну легитимацију у овом спору, наводећи да нема улогу ни извођача, ни наручиоца радова, већ је само корисник експропријације.

Неосновани су жалбени наводи туженог да је чланом 102 став 5 Закона о планирању и изградњи правним лицима чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, укинута право коришћења, тако да не постоји ни право коришћења на експроприсаним непокретностима, имајући у виду да се наведена законска одредба односи на претварање права коришћења у право својине на грађевинском земљишту, док је налазом и мишљењем вештака утврђено да су спорне парцеле пољопривредно земљиште, ливада 4. класе.

Без утицаја су и жалбени наводи туженог да је чланом 207 ЗОО предвиђено да наручилац и извођач радова на непокретности солидарно одговарају трећем лицу за штету која му настане у вези са извођењем тих радова, имајући у виду да је дискреционо право тужиоца од кога ће захтевати исплату накнаде штете.

Разлози другостепеног суда су дати у складу са актуелном праксом Европског суда за људска права по којој другостепени суд може навести сопствене разлоге за одлуку у циљу давања образложене одлуке и права на правично суђење сагласно чл. 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (Сл. лист СЦГ – међународни уговори“, бр. 9/03, 5/05 и 7/05 – испр.и „Службени гласник РС – Међународни уговори 12/10) - пресуда ЕСЈП од 27.септембра 2001.године, *Hirvisaari v. Finland* (49684/99, § 30-33).

Са изложеног, на основу овлашћења из члана 390 ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Првостепени суд је такође обавезао туженог, а имајући у виду да није могуће враћање у претходно стање, да тужиоцу накнади штету у висини тржишне вредности

кат.парц.бр..., ... и ... у износу од 1.873.060,00 динара са законском затезном каматом почев од 30.1.2025. године, као дана пресуђења. Првостепени суд је прихватио налаз и мишљење вештака и закључио да није могуће изградити приступну саобраћајницу која би водила до предметних катастарских парцела тужиоца тако да физички и није могуће вратити предметне парцеле у првобитно стање, из чега произлази да је тужилац трајно онемогућен у коришћењу својих парцела. Како није могуће враћање у претходно стање, првостепени суд је на основу чл. 185 и 190 ЗОО обавезао туженог да тужиоцу накнади штету у висини тржиште вредности катастарских парцела. Одлучујући о постојању евентуалног доприноса тужиоца настанку штете, а имајући у виду да је утврђено да је тужени свакако упознат са предметним стањем, јер је већ вођен парнични поступак, првостепени суд је сматрао да не постоји допринос тужиоца настанку штете.

Међутим, по налажењу Апелационог суда, изнето правно становиште првостепеног суда о захтеву за накнаду штете због трајне немогућности коришћења катастарских парцела тужиоца, за сада, се не може прихватити као правилно, јер је исто засновано на погрешној примени материјалног права, због чега је чињенично стање непотпуно утврђено.

У конкретном случају, имајући у виду да тужилац, поред накнаде штете за период од 2019 - 2022. године (доспела штета), тражи накнаду штете због трајне немогућности коришћења катастарских парцела, произлази да се ради о будућој штети. За разлику од доспеле штете, будућом штетом се сматра штета код које последице штетне радње нису наступиле, али је извесно, сигурно, предвидљиво да ће наступити. Дакле, код будуће штете штетна радња је предузета, настао је узрок штете, али још нису наступиле штетне последице или нису још престале. Што значи да је будућа штета она штета која ће по редовном току ствари наступити у будућности, као уобичајена последица већ насталог правно релевантног узрока. У конкретном случају радило би се о будућој континуираној штети јер ће штетне последице наступити и у будућности. Закон о облигационим односима не регулише накнаду будуће материјалне штете (осим у облику ренте у случају смрти, телесне повреде или оштећења здравља) из разлога што се на њу, уколико и кад наступи, примењују иста правила која се примењују на постојећу штету (за период од 2019 - 2022. године), што значи да би тужилац чим тужбени захтев доспе (за наредни период) могао поднети тужбу о истом захтеву међу истим странкама. Уколико би се пак у конкретном случају радило о фактичкој експропријацији јер због изградње ауто-пута тужилац трајно не може да користи своје парцеле, тужилац би имао право на новчану накнаду (с тим да више не би могао бити власник спорних парцела), али би се у том случају посебно ценила пасивна легитимација туженог, што је све првостепени суд пропустио да цени.

Са наведених разлога, првостепена пресуда је у делу става првог који се односи на накнаду штете због трајне немогућности коришћења катастарских парцела морала бити укинута, па је на основу члана 392 став 2 ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

Укинута је и одлука о трошковима поступка, садржана у ставу другом изреке

ожалбене пресуде, будући да иста зависи од коначног исхода спора.

У поновном поступку, првостепени суд ће поступити на начин на који му је указано, тако што ће утврдити све битне чињенице у погледу тога да ли тужилац због трајне немогућности коришћења катастарских парцела потражује будућу материјалну штету или накнаду штете због фактичке експропријације, у којем случају ће посебно ценити пасивну легитимацију туженог имајућу у виду законске одредбе које одређују крајњег корисника експропријације. Тек пошто поступи на наведени начин, првостепени суд ће бити у могућности да о преосталом захтеву тужиоца, на основу правилне примене материјалног права, на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, донесе закониту и правилну одлуку.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић